

በ

praepos. insepar. [ب, ٣, ٤]; c. Pron, suff. ብየ፣ (etiam ቢየ፣ ex. gr. Marc. 1,24 rom.; Joh. 2,4 rom.; in Cod. Abb. LV Jer. 46,18; Hez. 3,14 al.), ብነ፣ ብከ፣ ብኪ፣ ብክሙ፣ ብክን፣, m. ቦ፣ (ut Ex. 38,19) vel ቦቱ፣, fem. ባ፣ vel ባቲ፣, m. ቦሙ፣ fem. ቦን፣ vel ቦቶን፣ Num. 32,17 vel ቦንቱ፣ (Ex. 12,16; Num. 14,34; Deut. 27,6; Zach. 14,21). 1) de loco, a) in quo quid est vel esse cogitatur: *in*, በቤተ፣ መቅደስ፣ *in templo* Matth. 12,5; በጽጉ፣ *in plateis* Matth. 12,19; በሰማያት፣ *in coelis* Matth. 12,50; በምድር፣ Eph. 1,10; በኩሉ፣ በሓውርት፣ Luc. 7,17; በቤተ፣ ሞቅሕ፣ Matth. 14,10; መጽአ፣ በፍኖተ፣ ጽድቅ፣ Matth. 21,32; በብሔረ፣ ግብጽ፣ Ex. 3,16; በሐቅል፣ Ex. 5,1; በጌራራ፣ Gen. 26,1; Gen. 26,19; በመቅፁት፣ Lev. 2,7; ይቤ፣ በልቡ፣ Gen. 27,41; በመንፈስ፣ ዚአሁ፣ 1 Par. 28,12; በህየ፣ Matth. 22,11; Gen. 26, 21; በዝየ፣ Jud. 18,3; በአይቱ፣ Ruth 2,19; በዳግም፣ *secundo loco* Num. 2,16; በሣልስ፣ *tertio loco* Num. 2,24; አምጽእም፣ በዐራቱ፣ ኅቤየ፣ 1 Reg. 19,15; ቦቱ፣ ሀለውነ፣ 1 Joh. 2,5; 1 Joh. 2,6. α) nonnumquam *in* i.e. *super*: በአንሕሰት፣ Zeph. 1,5; ቁም፣ በእገሪከ፣ Hez. 2,1; Hez. 2,2; ትሰክብ፣ በገቦከ፣ ዘጸጋም፣ Hez. 4,4. β) vel *per*: የዐርጉ፣ ወይወርዱ፣ ቦቱ፣ (ለሰዋስው፣) Gen. 28,12; ዘይጸወር፣ በአንቀጽ፣ Kuf. 2; Hen. 72,25; በስቀራረተ፣ መርፍእ፣ ገመለ፣ አኅለፈ፣ Sx. Haml. 2 Enc. b) in quem quid movetur vel immittitur, *in* c. Acc.; ወደቁ፣ በገጽየ፣ Hez. 3,23; ወሰዱ፣ ለዳዊት፣ ርእሶ፣ በኬብሮን፣ 2 Reg. 4,8; ንግሮሙ፣ በእዝኖሙ፣ Ex. 11,2; ሞቅሐ፣ በቤተ፣ ሞቅሕ፣ Matth. 14,3; Ps. 68,32. c) cui quid vicinum vel propinquum est, *in*, *ad*, *apud*, *juxta* (an): በመንገድ፣ Matth. 21,19; በፈለገ፣ ኮቦር፣ Hez. 1,1; Hez. 1,2; በኖኅት፣ Deut. 15,17; በዝ፣ ደብር፣ Ex. 3,12; Ex. 4,27; 3 Reg. 8,9; ንበር፣ በየማንየ፣ Ps. 109,1; Matth. 20,21; ገጸ፣ በገጽ፣ *facie ad faciem* Gen. 32,31; ዐይነ፣ በዐይን፣ Jes. 52,8; hinc post verba apprehendendi: አኅዘኒ፣ በድማሕየ፣ Hez. 8,3; አጽናዕኩከ፣ በየማንከ፣ Jes. 41,13; adjungendi: ይእስሩ፣ በክሣዱ፣ ማሕረፀ፣ Matth. 18,6; ይፅምድዎሙ፣ ለአፍራስ፣ በሰረገላ፣ Sx.

Hed. 18; adhaerendi Matth. 22,40; offendendi Ps. 90,12; Matth. 4,6. 2) de tempore ita ut respondeant a) *in* vel Ablativus: በካልእ፣ ዓመት፣ Dan. 2,1; በውእቱ፣ መዋዕል፣ Matth. 12,1; በአይ፣ ሰዓት፣ Matth. 24,42; በሣልስት፣ ዕለት፣ Gen. 20,19; በይእቲ፣ ሌሊት፣ Gen. 26,24; በጽባሕ፣ Gen. 28,18; በኩሉ፣ ሰዓት፣ Lev. 16,2; በቀዳሚ፣ Gen. 1,1; በዝ፣ ጊዜ፣ Ex. 9,14; በጊዜሃ፣ Matth. 20,34; በደኃሪ፣ ንፍኅተ፣ ቀርን፣ 1 Cor. 15,52; {DiL.0479} በበዓሎሙ፣ ለአይሁድ፣ Joh. 5,1; በሀልዎ፣ ዚአየ፣ ኅቤክሙ፣ Gal. 4,18; በቀዳሚ፣ ንብረቶሙ፣ 4 Reg. 17,25. b) *per* vel Accusativus: በኩሉ፣ መዋዕሊሁ፣ ዘሐይወ፣ 1 Reg. 7,15; Matth. 28,20; በዝ፣ ኩሉ፣ ኢሀሎኩ፣ በኢየሩሳሌም፣ 2 Esr. 23,6; Kuf. 23; Kuf. 37. c) *intra*, *post* 2 Reg. 24,8; Joh. 2,19; በብዙኅ፣ መዋዕል፣ Koh. 11,1. d) በሳብዕት፣ *septima vice* 3 Reg. 18,44; በሣልስ፣ *tertia vice* Matth. 26,44; በምዕር፣ 4 Esr. 3,54; 4 Esr. 3,56. 3) Transfertur ad a) statum vel conditionem, in quibus quis vel quid versatur aliquidve facit: ይወዕእ፣ እምህየ፣ በሰላም፣ Jer. 50,12; አዐቅበከ፣ በኩሉ፣ ፍኖትከ፣ Gen. 28,15; በዳኅን፣ Ex. 4,18; ይኩን፣ ንብረትነ፣ በኩሉ፣ ጽድቅ፣ 1 Tim. 2,2; ሕየው፣ በፍሥሓ፣ Koh. 7,14; በኢያእምር፣ Gen. 26,10; በትፍሥሕት፣ Ps. 44,17; Matth. 28,8; Ps. 98,6; በምንዳቤየ፣ Jon. 2,3; አንስት፣ ይንበራ፣ በገቢረ፣ ሠናይ፣ Clem. f. 190; በዕረፍት፣ ይሄሉ፣ Sap. 4,7; ቦቱ፣ ሑሩ፣ Col. 2,6; 1 Joh. 1,6; 1 Joh. 1,7. b) res, quibus quis vel quid circumdatur, vestitur, ornatur: ይመጽኡ፣ በአልባሰ፣ አባግዕ፣ Matth. 7,15; Job 20,12; Ps. 44,5; Ps. 44,11; ንትዐጸፍ፣ በዝንቱ፣ τοῦτο περιβάλωμεν Chrys. Ta. 34; ለበጥዎ፣ በወርቅ፣ Ex. 37,6; ቀፈልዎ፣ በብሩር፣ Jer. 10,4; ይሚግቡ፣ በጽድቅ፣ መንበሮ፣ Prov. 20,28; ይኬልለከ፣ በሣህሉ፣ Ps. 102,4. c) comitatum et societatem: *cum*, Hen. 1,4; Hen. 1,9; Judae 14; ጸርዎ፣ መላእክት፣ ነፍሶ፣ ወሰረሩ፣ ባቲ፣ እስከ፣ አርያም፣ Sx. Jac. 5; ይረውጹ፣ በመጻሕፍተ፣ ንጉሥ፣ 2 Par. 30,6; 1 Reg. 6,2; ከመ፣ ትምጻእ፣ ሳዕሌየ፣ በበትር፣ ወበእብን፣ 1 Reg. 17,43; Joh. 18,3; 1 Cor. 4,21; Hebr. 9,25; Gen. 32,11; ባሕር፣ በምልአ፣ Ps. 95,11; በፈሪሀ፣ እግዚአብሔር፣ Prov. 15,16. α) de cantu et instrumentis musicis, *ad* quorum sonum cantant vel saltant: አኅዙ፣

ይዝፍኑ ፡ በማሕሌተ ፡ እግዚአሎም ፡ Gad. T.H. ; Ps. 32,1; 2 Reg. 6,5; 1 Reg. 16,16. **β)** *cum* alqa re i.e. *ea non obstante* (*licet*): Jes. 9,17; Jes. 9,21; Jes. 10,4; በኩሉ ፡ ዝንቱ ፡ Jes. 64,12; ወበዝኒ ፡ ኢፈራህክሙኒ ፡ Jer. 2,30; Am. 4,10; Am. 4,11; Hos. 8,10; Gen. 40,15. **d)** materiam, qua vel e qua quid fit: በእበን ፡ ትነድቅ ፡ ምሥዋዕ ፡ Deut. 27,6; ንሕንጽ ፡ በእብን ፡ Jes. 9,10; ሰብአ ፡ ፈጠርክ ፡ በንስቲት ፡ ነጠብጣብ ፡ Did. 38. **e)** instrumentum, quo quis utitur: *ope* , *auxilio* vel Ablativus, የሐውር ፡ በክነፈ ፡ ነፋስ ፡ Ps. 103,4; ከመ ፡ በሐብል ፡ የአኅዝዎ ፡ Matth. 26,4; ትገብር ፡ ባቲ ፡ (ለበትር ፡) ተአምረ ፡ Ex. 4,17; Lev. 2,7; Lev. 14,52; ቀተልኮ ፡ በኩናት ፡ 2 Reg. 12,9; በበትር ፡ ይዘብጥዎ ፡ Jes. 28,27; ይትዋነዩ ፡ በዕንዚራት ፡ 2 Reg. 6,5; ወገሮሙ ፡ በእብን ፡ Jos. 10,11; ባቲ ፡ ንባርኮ ፡ Jac. 3,9; ይትሜክር ፡ በፍትወተ ፡ ዚአሁ ፡ Jac. 1,14; በዘክሮ ፡ 2 Petr. 1,13; al. innumeris in locis, nam frequentissimus est hic praepositionis usus. In specie nota: ሰትየ ፡ በገይብ ፡ *bibit e poculo* Gen. 44,5; Dan. 5,3; በመጥባሕትክ ፡ ሕየው ፡ *gladio tuo vive* i.e. *vitam sustenta* Gen. 27,40; Matth. 4,4; ዘመዉ ፡ በአንስቲያ ፡ Jer. 36,23; Hez. 16,16. **f)** auctorem, *a* quo vel *per* quem quid fit: ብየ ፡ ነገሥት ፡ ይነግሡ ፡ Prov. 8,15; ከመ ፡ ትትዐየሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በሐዋርያቲክ ፡ Jes. 37,24; ዘቦቱ ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት ፡ Matth. 18,7; Matth. 9,34; Matth. 12,24; Matth. 12,27; ኩሉ ፡ ቦቱ ፡ ኮነ ፡ Joh. 1,3; saepius post verba passiva, ut Hen. 89,62; Matth. 12,17; Matth. 14,2; Matth. 24,15. **g)** causam efficientem: ሞተ ፡ በቀር ፡ Job 31,18; Gen. 41,36; ይመጽእ ፡ ሕልም ፡ በብዙኅ ፡ መከራ ፡ Koh. 5,2; ትውዕዩ ፡ በእሳት ፡ Jes. 50,11. **h)** causam remotiorem: *ob* , *propter* , Matth. 19,3; Gen. 42,21; Ps. 137,3; ያረምሙ ፡ በምክረ ፡ ዚአየ ፡ Job 29,21; ይትባረክ ፡ በዘርእክ ፡ Gen. 28,14; conjunctum c. Infin., ut: በኅጢአ ፡ ንዋይ ፡ Sir. 34,4; በፈሪህ ፡ *quod timent* Sir. 29,7 al.; {DiL.0480} post verba gaudendi: በዝ ፡ ትትፈሥሐ ፡ Luc. 10,20; Ps. 149,2; mirandi: አንከረ ፡ በሕይወቱ ፡ (quod adhuc vivus erat) Sx. Mag. 14; fastidiendi Num. 21,4; Num. 21,5; pudefiendi Jes. 1,29; invidendi: ኢትቅናእ ፡ በፍናዊሆሙ ፡ Prov. 3,31.

i) pretium, quo quid acquiritur, venditur, fit (*pro*), Gen. 23,9; Kuf. 28; Jos. 6,26; Prov. 6,35; Joel 4,3; Mich. 3,11; Hos. 3,2; Thren. 5,4; Apoc. 6,6; ሐነጸ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ በውእቱ ፡ ወርቅ ፡ Sx. Teq. 18; post verba ulciscendi et remunerandi: እትበቀሎሙ ፡ በኅጢአቶሙ ፡ Jes. 66,4; የዐስየክ ፡ ተሰናነ ፡ በንዋይክ ፡ Sir. 29,5. **k)** auctoritatem, qua nixus vel missus quis agit: በትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ Num. 33,38; በቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ Ex. 17,1; በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ Matth. 21,9; በመባሕተ ፡ መኑ ፡ Matth. 21,23; በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ይቤ ፡ Matth. 22,43. **l)** numen, *per* quod quis jurat vel obsecrat: Matth. 5,36 (vid. መሐለ ፡); 1 Reg. 17,43 (vid. ረገመ ፡); በደሙ ፡ ለአቤል ፡ ጸድቅ ፡ (obsecro vos) Clem. f. 15; Gen. 50,17; በእግዚአብሔር ፡ ኢትሚጠኒ ፡ *per Deum! ne me rejicias!* Sx. Teq. 20. **m)** argumentum, e quo cognoscunt, et normam, ad quam metiuntur, aestimant, comparant: *ex* , *secundum* , *pro* , *cum* , በዝንቱ ፡ ናአምር ፡ Joh. 16,30; 1 Joh. 3,16; Lev. 14,57; በሕገ ፡ ሙሴ ፡ κατὰ τὸν νόμον Tob. 7,12; በኅልቁ ፡ መዋዕል ፡ ዘ ፡ Hez. 4,4; Jer. 2,28; በሥምረትክ ፡ Ps. 50,19; በፍትወተ ፡ ልቦሙ ፡ Judae 18; በእግረ ፡ ደቂቅ ፡ ነሐውር ፡ Gen. 33,14; ንግበር ፡ ሰብአ ፡ በአርአያነ ፡ ወበአምሳሊነ ፡ Gen. 1,26; ኅዳጥ ፡ በኅልቁ ፡ Deut. 28,62; Deut. 4,27; በላዕክ ፡ እክለ ፡ በመዳልው ፡ Hez. 4,10; ያገምር ፡ ፪ በመስፈርተ ፡ ዘርእ ፡ 3 Reg. 18,32; Luc. 16,6; ኑኑ ፡ ዕሥራ ፡ በእመት ፡ Zach. 5,2; Gen. 6,15; ይትሜሰል ፡ በሰይጣን ፡ F.M. 3,1; ተዐርዮ ፡ በ ፡ Jsp. p. 366; ኅብረ ፡ በ ፡ Clem. f. 164. Nota etiam: ፳፻ በ፳፻ ርቡዕ ፡ (longitudine) *quingentos ad* vel *per quingentos* (latitudine) Hez. 45,2; Hez. 48,20. **n)** rationem et modum: ይሰርሕ ፡ ሎቱ ፡ በጥበብ ፡ ወበጽንዕ ፡ Koh. 2,21; በኩሉ ፡ ልብየ ፡ Ps. 110,1; Matth. 22,37; ዘሰአልክሙ ፡ በጸሎት ፡ Matth. 21,22; Act. 20,19; በእፎ ፡ Jes. 58,3; Hez. 17,19; በአይቱ ፡ Joh. 1,49; Matth. 12,34; creberrime substantivis, infinitivis et participiis praefixum adverbia efficit: ኩነነ ፡ በዐመፃ ፡ Job 8,3; በግፍዕ ፡ Prov. 19,5; ጸርኅ ፡ በዐቢይ ፡ ቃል ፡ Gen. 27,34; በእግር ፡ Act. 20,13; በ፩ አፍ ፡ Rom. 15,6; በጸጋ ፡ Matth. 10,8; በጉሕሉት ፡ Gen. 27,35; በጽድቅ ፡ Gen. 27,36; በርስት ፡ Ex.

6,8; በሐሰት ፡ Ex. 20,7; በፈቃድ ፡ F.M. 1,3; በጽርዕ ፡
gracce Luc. 23,38; በሠናይ ፡ Gen. 26,29; በንጹሕ ፡
 Gen. 20,6; በሕሠም ፡ Matth. 21,41; በኅቡእ ፡
 Matth. 6,4; በፍጡን ፡ Sx. Haml. 15; በጽሚት ፡
 Ps. 9,30, al. o) denique usurpatur ad objecta, in
 quibus versatur vel ad quae pertinet (vid. Nr. 1,
 c) actio, variis verbis subjungenda: α) ምሁር ፡ በ ፡
peritus rei Ps. 89,14; ይጠብቡ ፡ በግብርሙ ፡ Sir.
 38,31; በኪኖሙ ፡ Sir. 38,34; ሥሉጥ ፡ በ ፡ ἔξουσίαν
 ἔχων ἐν Judith 8,15; ተሠርሐ ፡ በኩሉ ፡ 2 Par.
 32,30. β) ርእየ ፡ በ ፡ *adspicere* Hen. 39,10; ነጺሮ ፡
 በናእሰ ፡ መዋዕሊሁ ፡ *ratione habita iuventutis*
ejus F.M. 10,3; ተናገረ ፡ በ ፡ *de* Sir. 44,8; Sir.
 44,15; Sir. 17,9; Cant. 8,8; አልቦ ፡ ዘአእመረ ፡ ቦሙ ፡
 (wußte um sie) 2 Reg. 17,19. γ) አምነ ፡ vel ተወከለ ፡
 በ ፡ Matth. 12,20; Jes. 28,16; Jon. 3,5; Eph. 1,12;
 ሐሰወ ፡ በ ፡ Jer. 5,12 var.; ክሕደት ፡ በእግዚአብሔር ፡
 Sir. 23,23; δ) ረኩሰ ፡ በ ፡ Lev. 11,43; Lev. 18,24;
 ተቀደሰ ፡ በ ፡ Hez. 28,22; እሴባሕ ፡ በ ፡ Ex. 8,18;
 ሠምረ ፡ በ ፡ Jud. 5,8; ተዐቅፈ ፡ በ ፡ Sir. 23,8. ε) (
contra) ፡ አሕሠመ ፡ በ ፡ Ex. 5,23; ንግሩ ፡ ብየ ፡ 1
 Reg. 12,3 var.; አሰማዕኩ ፡ ብከ ፡ 3 Reg. 3,42 var.;
 ሶበ ፡ ተአዘዘ ፡ ቦሙ ፡ ሰነነ ፡ አክደሰት ፡ Sap. 16,10;
 ትትቁናደዩ ፡ ብየ ፡ Job 19,5; {DiL.0481} ዘእገብር ፡
 በፈርዖን ፡ Ex. 6,1; Deut. 3,6. p) de በ ፡ *penes* vid.
 mox sub በ ፡ c. pron. suff. ; coll. Hen. 37,5. —
 Permultis aliis praepositionibus et conjunctioni
 ከመ ፡ q.v., praeponi solet በ ፡

Bibliography

Revisions

- Pietro Maria Liuzzo *fixed nesting* on 24.4.2018
- Leonard Bahr *root* on 23.2.2018
- Andreas Ellwardt *last updated txt file and doc file of Lexicon* on 19.4.2017
- Pietro Maria Liuzzo *exported from lexicon to XML* on 16.1.2017
- Pietro Maria Liuzzo *updated lexicon XML file adding nested senses* on 16.1.2017
- Andreas Ellwardt *updated txt file and doc file of Lexicon* on 22.11.2016